

260 milliarder dollar blev der verden over investeret i grøn energi i 2011

137 milliarder gik til solteknologi

Kilde: Ugebladet Mandag Morgen

KONTORMUS. Den største positive effekt af outsourcing findes for personer, der gør særligt brug af sprog og kommunikation eller samfundsvidenskabelige færdigheder i jobbet. Det viser den forskning, som dagens skribenter står bag. Arkivfoto: Thomas Borberg

Humant. Outsourcing gør ikke alle til tabere

Ansatte med sproglige eller samfundsvidenskabelige færdigheder bliver mere værd for danske virksomheder i takt med globaliseringen.

ANALYSE

DAVID HUMMELS, RASMUS JØRGENSEN, JAKOB ROLAND MUNCH OG CHONG XIANG

Beskæftigelsen i den danske fremstillingssektor er siden midten af 1980'erne faldet fra en halv million til i dag ca. 300.000. Fremstillingssektoren har historisk spillet en dominerende rolle i den private sektor og har stået for hovedparten af Danmarks eksport. Denne nedgang i beskæftigelsen er en af grundene til den livlige debat om, hvad vi skal leve af i fremtiden.

Debatten har bl.a. handlet om, hvordan vi bedst tilrettelægger uddannelsespolitikken. Der synes at være bred enighed om, at arbejdsstyrken generelt skal opkvalificeres, så vi kan klare os i en mere

og mere globaliseret verden. Men skal vi have mere af al slags uddannelse? Eller er bestemte færdigheder mere nyttige end andre på fremtidens arbejdsmarked?

En helt central forklaring på beskæftigelsesfaldet i fremstillingssektoren er globalisering, outsourcing og konkurrence fra Asien. Hvordan har efterspørgslen efter arbejdskraft og kvalifikationer ændret sig som følge af outsourcing?

Et godt bud er, at virksomhederne vil fortsætte med at outsource og i stigende grad udnytte mulighederne i den internationale arbejdsdeling, så viden om konsekvenserne kan give en indikation af, hvilke kvalifikationer der i fremtiden vil være brug for.

VI HAR I forskningsammenhæng undersøgt løn- og beskæftigelsesudviklingen i alle danske fremstillingsvirksomheder i perioden 1995-2006. I denne periode har gennemsnitsvirksomheden fordoblet outsourcing-omfanget, og vores resultater viser i overensstemmelse med den gængse opfattelse, at når outsourcing-omfanget øges, så falder beskæftigelsen i virksomheden markant. Samtidig øges omsætningen, eksporten og overskuddet i disse virksomheder. Dvs. virksomheder, der outsourcer, klarer sig bedre, men nogle ansatte mister deres job, og løn-

viklingen – for dem, der fortsat er i beskæftigelse – påvirkes.

Outsourcing øger lønnen for ansatte med videregående uddannelse, mens faglærte og ufaglærte får en lavere løn. Vi er ikke de første, der viser, at outsourcing især går ud over lønnen for lavtuddannede. Men vi går et skridt videre og undersøger, om der inden for grupperne af hhv. lavt- og højtuddannede er bestemte jobfunktioner, der i større eller mindre grad påvirkes af outsourcing. Vi har her fundet frem til, at outsourcing har de største negative effekter på lønnen for personer, der i særlig grad har rutineprægede jobfunktioner og er i job med et risi-

kobetonet arbejdsmiljø (f.eks. brug af sikkerhedsudstyr).

De største positive virkninger af outsourcing findes for personer, der i særlig grad har brug for sprog og kommunikation eller samfundsvidenskabelige færdigheder i jobbet. Det betyder, at disse ansatte bliver mere værdifulde for virksomheden, når outsourcingen stiger. Hvorfor? En mulig forklaring er, at outsourcing øger interaktionerne mellem ansatte i Danmark og udlændinge fra forskellige kulturelle baggrunde. Ansatte med evner inden for sprog, kommunikation og viden om andre kulturer og samfund kan derfor være særlig nyttige for

virksomheden.

Ansatte, der benytter naturvidenskabelige eller tekniske færdigheder, er derimod svagt negativt påvirket af outsourcing. I lyset af den særlige fokus, der i uddannelsespolitikken er på naturvidenskab og teknik, kan det virke overraskende, at outsourcing reducerer lønnen for disse ansatte. Omvendt er naturvidenskab og teknik universelle videnskaber, så job, der gør brug af dem, kan udføres overalt.

DISSE FORSKNINGSRISULTATER gælder for ansatte, der er i beskæftigelse i virksomheder med outsourcing. Mange mister imidlertid deres job, når virksomheden outsourcer. Et centralt spørgsmål er, hvordan de afskedigede klarer sig efterfølgende. Finder de hurtigt beskæftigelse igen? Afhænger det af den afskediges uddannelse?

Et år efter afskedigelsen har ansatte med videregående uddannelse i gennemsnit 64.000 kroner mindre i årlig arbejdsindkomst, hvilket svarer til en nedgang på 15 procent. Dette indkomstab er mere end dobbelt så stort som og varer længere end det tilsvarende tab for personer, der afskediges af andre grunde end outsourcing. Det samme billede tegner sig for faglærte og ufaglærte, men

her er indkomstabene endnu større – det svarer her til en indkomstnedgang på 21 procent.

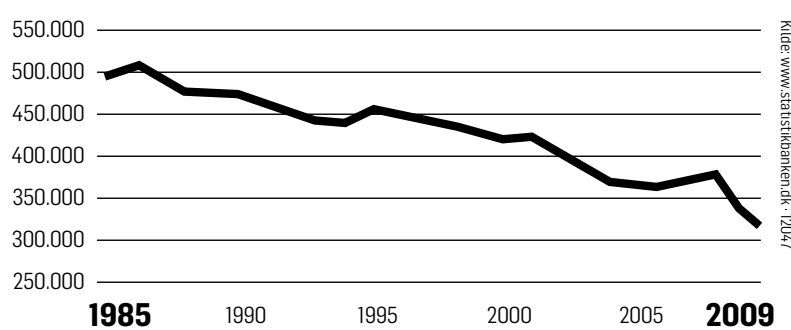
Outsourcing øger altså indkomsttabet ved afskedigelse. Hvad er årsagen? Det viser sig, at ansatte, der afskediges på grund af outsourcing, er mere tilbøjelige til at være arbejdsløse, ryge ud af arbejdsstyrken eller skifte branche. Det betyder, at outsourcing reducerer efterspørgslen efter disse ansattes færdigheder ikke bare i den enkelte virksomhed, men på hele arbejdsmarkedet.

DANMARK ER et af de lande i verden, der bruger flest ressourcer på efteruddannelse af arbejdsstyrken. Efteruddannelse må formodes at hjælpe ansatte, der afskediges som følge af outsourcing, med at blive omskolet. Imidlertid består en stor del af efteruddannelsesindsatsen af korte faglærte kurser, og analysen tyder ikke på, at det er faglærte kvalifikationer, der efterspørges i fremtiden. Tværtimod.

analyse@pol.dk

David Hummels er professor, Purdue University. Rasmus Jørgensen er postdoctoral research fellow, Yale University. Jakob Roland Munch er professor, Københavns Universitet. Chong Xiang er associate professor, Purdue University.

Antal beskæftigede i fremstillingssektoren

Kilde: www.statistikbanken.dk - 2007

... Videnskaben kan ikke afskaffe det onde

KRONIKEN I MORGEN
CLEMENT BEHRENDT KJERSGAARD
Vesten er løbet tør for nye ideer

handlingen. Der går tanker forud for hans handlinger.

Breiviks politiske univers er naturligvis en fantasiverden, og som sådan er det en overbygning til virkeligheden her og nu. Men det benægter ikke noget, som enhver kan se. Det handler i øvrigt om det nye samfund, som han forestiller sig; det er urealistisk og naivt, men ikke logisk umuligt.

Breivik er derfor ikke mere gal, end Hitler, Stalin, Gaddafi, bin Laden og mange andre politiske massemordere har været. Men hvordan kan man så hævde, at Breivik ikke bør straffes som andre forbrydere? Skal han blot erklæres for uegnet til straf, fordi han blev en taber og ikke – for en tid – en sejrherre?

HVORAF kommer ideen om, at den store ondskab blot er sygdom, en misdannelse i det menneskelige maskineri?

Den kommer sikkert af et bestemt menneskesyn. Det er den menneskeopfattelse, der radikalt benægter menneskets frihed: Mennesket skal kun være bestemt af ydre årsager og har derfor ingen mulighed for beslutte sig for at være destruktiv, lige så lidt som det frit kan vælge at gøre godt.

Dette menneskesyn benægter menneskets frihed til f.eks. at være massemor- der. Det er ikke kun et synspunkt i vores videnskabelige tid. Der har været teologer, der hævdede, at alt var forudbestemt af Gud, og at det onde ikke virkelig fandtes, men kun var en mangel på virkelighed. Og der har været filosoffer, der har forestillet sig verden som et stort maskineri, hvori ondt og godt ikke har nogen mening.

Den totale benægtelse af friheden er blevet fremført både af de fromme, der ville »retfærdiggøre Gud«, og af de »videnskabsstroende«, der som en slags guder ville have det totale overblik over alting.

“ Det onde er filosofisk, teologisk og videnskabeligt uforklarligt, ligesom friheden er det. Men det betyder jo ikke blot, at mennesket er frit til at nedbryde og ødelægge. Det er også frit til at skabe, opfinde, konstruere, organisere, danne fællesskaber, forme værker

egne drifter være vigtigere end at gøre godt for andre. Lysten til dette onde kaldte han »uudforskkelig«, ikke fordi vi ikke kan forstå, hvad det onde er, men fordi »den må tillægges os selv«, dvs. ikke har anden forklaring end vores frihed, der ikke kan forklare videnskabeligt, dvs. ud fra hvad der allerede findes.

F.W.J. Schelling fulgte Kant op og hæv-

dede i sin afhandling 'Om den menneskelige friheds væsen' fra 1809 (på dansk med indledning af Adam Diderichsen i 1995), at vi må gøre op med tanken om, at verden er fornuftigt indrettet, hvis vi antager, at mennesket har frihed til at gøre godt og ondt. Han erklærede i 'Begrebet Angest' fra 1844, at friheden er et spring, »som ingen Videnskab har forklaret eller kan forklare« (kapitel 2, paragraf 2), og han så i menneskets opdagelse af sin egen frihed, når det bliver angst for sine egne muligheder, også dets opdagelse af egen skyld, altså en uøselig forbindelse mellem frihedserkendelse og skyld- erkendelse.

Søren Kierkegaard fulgte ham i at se det ondes oprindelse uøseligt knyttet til friheden. Han erklærede i 'Begrebet Angest' fra 1844, at friheden er et spring, »som ingen Videnskab har forklaret eller kan forklare« (kapitel 2, paragraf 2), og han så i menneskets opdagelse af sin egen frihed, når det bliver angst for sine egne muligheder, også dets opdagelse af egen skyld, altså en uøselig forbindelse mellem frihedserkendelse og skyld- erkendelse.

Ifølge Kant, Schelling og Kierkegaard er vi altså nødt til at indse, at det onde er filosofisk, teologisk og videnskabeligt uforklarligt, ligesom friheden er det. Men det betyder jo ikke blot, at mennesket er frit til at nedbryde og ødelægge. Det er også frit til at skabe, opfinde, konstruere, organisere, danne fællesskaber, forme værker. Som Schelling sagde: »I mennesket er den dybeste afgrund og den højeste himmel«.

MANGE filosoffer i det 20. århundrede har fortsat denne tankegang. F.eks. har Paul Ricoeur i sit værk om 'Det Ondes symbolik' fra 1960 påvist, at vi kun kan ta-

le om det onde, som vi selv er skyld i, med symboler og myter, netop fordi det er udspunnet af vores egen gådefulde frie vilje.

Og i sin 'Rapport om det ondes banalitet', der handler om processen imod Adolf Eichmann, så Hannah Arendt det onde som uudsigeligt.

Men det ondes banalitet består ikke i, at det er en bagatel, Den består derimod i, at det onde, som Eichmann – denne skrivebords-Breivik – iværksatte med sin organisering af dødslejrene, »udfordrer ord og tanke«, det er *word and thought-defying*. Det er så forfærdeligt, at det ikke kan siges og fattes, selv om det ikke bestod i andet end at følge en leders ordre og gennemføre den med størst mulig omhu, noget helt banalt for et teknisk menneske.

Men vi finder roden til det i os selv i den frihed, vi gerne vil være. Det var vel det, Lars von Trier mente, da han sagde, at han »forstod Hitler« og dermed erkendte, at destruktivitet er i os selv, fordi friheden til at gøre godt og ondt er os selv.

Netop derfor kan vi ikke antage, at 'alt er tilladt', sådan som det sker i den nihilisme, som den franske filosof Andre Glucksmann har vendt sig imod, bl.a. i en bog om 'Maj 68' (fra 2008). Nihilisten tror, han stadig er fri, men tilbage af friheden, siger Glucksmann, er kun »den del af os, der benægter kendskab til ondskab og løgn«.

TIL SYVENDE og sidst er der ikke anden forklaring på Breiviks ugeringer end hans politiske galskab, der ikke fritager ham for almindelig straf. Det betyder naturligtvis ikke, at der ikke er former for

sindssyge, der gør et menneske uegnet til straf. Men grænsen mellem strafegnet og strafuegnet gør de omtalte LCD-10-kriterier ikke rede for, og det er derfor meget problematisk, når de anvendes til at føre psykiatrien frem som moralens overdommer.

“ Selv den værste forbryder har ret til at blive straffet. Det er en ære at blive straffet, som filosofen Hegel sagde, for i fængslingen ligger stadig en anerkendelse af fangen som menneskeligt væsen og dermed respekt for de menneskerettigheder, der gælder for enhver, selv den værste forbryder

led af en sygdom, der kunne kureres (hvad rapportens forfatter i øvrigt ikke tror på), så han efter nogle år kunne løslades »som normalt menneske«.

Skal han dømmes til indespærring og tvangsmedicinering for resten af sit liv uden at være syg, er det derfor en værre dom end at blive dømt til fængsel på livs-

tid, fordi det vil være at reducere ham til et farligt vildt dyr.

Men selv den værste forbryder har ret til at blive straffet. Det er en ære at blive straffet, som filosofen Hegel sagde, for i fængslingen ligger stadig en anerkendelse af fangen som menneskeligt væsen og dermed respekt for de menneskerettigheder, der gælder for enhver, selv den værste forbryder.

Det skal derfor ikke være, fordi han slipper billigere ved at blive erklæret sindssyg, at man ikke skal gøre det, men fordi det vil være en benægtelse af hans frihed til at gøre det onde. Og denne frihed bør forsvares, ikke kun for Breiviks skyld, men fordi et samfund ikke kan bestå uden borgere, der står til regnskab for deres handlinger.

Og det må Breivik gøre som alle andre, selvom man kan sige, at han er gal. Men hans galskab er politisk, ikke klinisk og medicinsk.

PETER KEMP